

Celé nasledujúce interview sa odohralo na medzinárodnom knižnom veľtrhu v Turku 2. 10. 2004, pri príležitosti vydania knihy *Môže život prežiť?*. Otázky kládol Virpi Adamsson.



### Časť 1.: Reformátor

Pentti Linkola si vypočul reč, ktorú v lete 1967 predniesol na diskusii o ochrane prírody v Jyväskylä.

Čo si myslí o svojich starých textoch? Je možné zotrvať v svojich postojoch takmer štyridsať rokov?

**Linkola:** Keď sa všetky chyby a zlyhania napravili a programy na zvýšenie ekonomickej produkcie boli úspešne zavŕšené, jednému neostáva nič, iba zbraň alebo slučka. V porovnaní s inými som mal slobodnú, pozitívnu a šťastnú mladosť, po ktorej nastúpili rany, nie osobné ale všeobecné, rany týkajúce sa zaobchádzania s touto krajinou, ktoré spôsobili predčasnú, trpkú starobu. Spomínam si, ako som sa pred desiatimi rokmi v prvé poludnie jarného oteplenia vydal po najnádhernejšie Häme, po kalvolskej Heiniuinlahti a po otvorených vodách Vanaja, aby som počas svojich letných plavieb pozoroval a obdivoval prírodu. Kukučky kukali a potápky Kukučkavolali a to bol ten život, ktorý dáva uspokojenie milovníkovi prírody. A potom sa od pláže ozval prvotriedny príviesny lodný motor, 50 možno 100 koní, začal zavíjať a robil okružné jazdy, po celé to poludnie sa tesne otáčal pri pláži a hučal po celé hodiny. Vtedy som pochopil, že medzi ľuďmi nemôže existovať žiadne bratstvo, že budem nenávidieť a s odporom a hnusom hľadieť na takýchto ľudí a ľudí im podobných do konca môjho života.

**Adamsson:** Rybár Pentti Linkola, aj to bola časť letných diskusií o ochrane prírody v Jyväskylä v roku 1967. Ako tieto myšlienky spred 37 rokov znejú?

**Linkola:** Znejú povedome a zároveň ma nechávajú v úžase, ako dlho to všetko vydržalo, a zároveň, ako dlho som vydržal ja sám. Hovoril som vtedy o myšlienkach na koniec, na môj koniec, teda samovraždu. A v tomto zmysle je pozoruhodné, že je vždy čo stratiť, pretože príroda je tak silná, že jej vždy ešte malý kúsok ostane. Aspoň nejaký vtáčik, určite nie

kukučka, bez pochyb nie kukučka v Häme, Heinuilahti, o ktorých sme vtedy hovorili. Tie sa už odtiaľ stratili, ako sa stratila väčšina vecí a je to podobné, ako keď nejaká asociácia na ochranu prírody najprv začne s programom záchrany horských chrbátov, a keď sa tie stratia, pretože boli premenené na štrk použitý na cesty, ihriská a pláže, začne sa s programom ochrany skál. Je to tak, že strácame niečo celý čas, ale stále vidíme, že niečo iné predsa ostalo a začneme to chrániť a prihovárať sa za to. Život ochrancu prírody je neustále podobný tomuto príkladu. Ciele ochrany sa menia, úroveň všetkého, okrem snahy nenechať niečo zmiznúť, sa znižuje.

**Adamsson:** Počuli sme záznamy pred tridsiatich-štyridsiatich rokov. Takže, zdá sa Vám, že ste v niečom chybili počas tých desaťročí, keď ste boli ochranárom?

**Linkola:** No, možno len v tom, že som sa nebol schopný zbaviť všetkého toho prázdneho optimizmu, že som veril, že sa všetko na dobré obráti. Takmer nikdy som sa nemýlil v hodnoteniach situácie či už v tejto krajine alebo celosvetovej, ani v hodnotení a analýzach spoločnosti. Takže by som sa aj dnes bol ochotný podpísať sa pod podobné názory, hoci by som počul alebo čítal tie pred šesťdesiatich rokov.

**Adamsson:** Ako ste zvládali kariéru ochrancu, keď katastrofa leží neodvratne pred nami? Ako dokáže jedinec nájsť silu stále hovoriť o týchto veciach.

**Linkola:** Skutočne je pravda, že sa deštrukcia deje po celý čas, ale predsa to nie je celková deštrukcia a v tom je veľký rozdiel. Jeden stále príčne, ako som už pred chvíľou povedal, jeden neustále príčne k tomu, čo zostáva. Z toho získava potrebnú silu pre svoj život, ale pravda je taká, že vôľa žiť je v ľuďoch tak biologicky silne zakódovaná, že človek neustále hľadá dôvody, prečo neodísť vlastnou rukou, aby som to tak povedal. Niečo také predstavuje myšlienka, že dokonca môžete svojim učením inde znížiť záťaž a spotrebu, ktorú sami vytvoríte. Alebo rozmýšľate nad tým, čo by sa stalo, ak tí jediní, alebo možno nie jediní ale predsa nemnohí, ktorí vidia, kam sme smerujeme, kde sme sa dostali, a kam ideme. Ak by títo opustili tento svet samovraždou alebo následkom ťažkej psychickej choroby spôsobenej depresiou, potom by už nezostal nikto, kto by aspoň tušil, čo sa vlastne navôkol deje.

## Časť 2.: Otec rodiny

P. Linkola uplatňuje svoju filozofiu aj v svojom osobnom živote.

**Adamsson:** Máte tiež deti. Existuje kdesi Linkola-otec, ktorý rozmýšľa menej tvrdo?

**Linkola:** Mám iba dve deti. To bola populačná politika tej doby. Ak by som mal mať deti dnes, mal by som iba jedno. V tom čase sa predpokladalo, že mať dve deti je vzor vedúci k poklesu populácie, pretože mnohí ľudia nemajú žiadne. Z mojich dvoch detí dcéra nemá potomkov a syn má dvoch. To je skutočne spôsob pre zníženie populácie.

**Adamsson:** Radili ste svojim deťom mať iba jedného potomka?

**Linkola:** Ak jedno nemá potomkov, tak druhé má právo mať dvoch. Určite existujú ľudia, ktorí robia také rozhodnutia na základe populačnej explózie, no čo sa týka mojich detí, nemôžem Vám povedať viac ako to, že zjavne nechceli mať celý huf vlastných potomkov.

**Adamsson:** Pretože ste známy podporovateľ prírodného života, musím sa Vás spýtať, čo si myslíte o prevencii pôrodnosti, ktorá je potrebná pre kontrolu populačnej explózie? Nie je sama neprirodzená?

**Linkola:** Áno, skutočne je neprirodzená. No človek musí predsa robiť kompromisy medzi vlastnou prirodzenosťou a inými vecami. Pretože aj v tomto smere je človek len zvieratom medzi inými zvieratami. Sociologické zákony, ktoré spôsobujú vysokú pôrodnosť v povojnovom období, takéto horlivé snaženie je znakom či fenoménom, ktorý zdieľame s ostatnými zvieratami. No ak by človek plne nasledoval vo veciach rozmnožovania prirodzenosť, potom by sme už neexistovali. Pretože my, ľudia, musíme kompenzovať spoluprácu mozgu a rúk, ktorá je vysvetlením obrovského rozšírenia nášho druhu, ak je našim cieľom nenachádzať život vyhynúť, alebo aspoň nie hneď. Preto sa musíme uchýľovať k takýmto neprirodzeným praktikám.

**Adamsson:** Ľudstvo Vám spôsobuje ostrú bolesť. Napriek tomu sa Vás pýtam, boli vo Vašom živote šťastné chvíľky, takže môžete povedať, že ste žili šťastný život?

**Linkola:** Na moje poľutovanie to nemôžem povedať (smiech). Samozrejme boli a sú chvíle, ako sa vraví: "Vďaka Ti za túto chvíľu pane!" No ako zvyknem hovoriť, život je sumárom sklamaní a ešte niečím horším... Samozrejme nie na začiatku, hoci obdobie strávené v škole nerátam ako šťastné. Zvlášť pre mňa bolo toto obdobie hrozné, kvôli nedostatku slobody. No po škole nasledovalo desať, možno i viac rokov, ktoré boli šťastné. Vtedy ničenie prírody neprebíhalo tak rapidne, zvlášť v Fínske lesohospodárstvopäťdesiatych rokoch. Vtedy vyzeralo Fínsko ako pri svojom založení, staré a dobré, kone a oráči. Fínsko bolo skutočne nádherné. Vtedy som sa zoznámil s Fínskom z každého uhlu a pociťoval som viac-menej vytrženie. No potom sa začali veci rýchlo meniť, začala industrializácia a všetko začalo upadať. Odvtedy začali sklamania prevažovať nad dôvodmi pre radosť.

### Časť 3.: S médiami

Šírenie ekofilozofie prinieslo Linolovi veľkú pozornosť.

Akým spôsobom vníma publicitu? Aké klady a zápory prináša život "značky Pentti Linkola?"

**Adamsson:** Bola publicita náležiaca k životu ochranára bremenom alebo príjemnou starosťou?

**Linkola:** Zvykol som si už na ňu, preto ma netrápi, ako by trápila niekoho iného. Napriek tomu som si dokázal udržať pokojný život, jednoducho vďaka môjmu zamestnaniu. Pretože je to kvôli miestu vykonávania zamestnania osamelého muža. Preto publicita nie je pri mne po celý rok. V lete podnikám svoje púte a vtedy publicita vôbec neexistuje, alebo ak zoberieme

do úvahy ostrov Ahvenanmaa, tak neexistovala. Dá sa povedať, že publicita sa objavuje u mňa periodicky, niekedy je smiešna, niekedy sa mi vďaka nej stávajú skutočne zábavné veci. No v žiadnom prípade, v pozitívnom či negatívnom zmysle, publicita nie je vec hodná zaznamenania.

**Adamsson:** Dokázali ste pre svoje posolstvo získať publicitu, vždy keď ste chceli?

**Linkola:** Hm, áno. Dokonca až priveľkú v porovnaní s inými, ktorí hovoria podobné veci. Toto spájanie mojej osoby s týmito témami je až prílišné. Niektorým sa dokonca nedostáva priestoru len preto, že sa povie, že Linkola to už predsa vravel. Hoci určite tam existujú nejaké rozdielne odtienky a odlišné rozborov problémov, ktoré protirečia tejto výhovorky. Tí, ktorí len zdráhavo publikovali moje texty, odmietajú publikovať iné podobné, pretože si povedia: "Tento už predstavil svoju alternatívu, viac nie je potrebné." Toto ma trápi. Výsledkom toho je, že sa znovu a znovu opakuje to isté meno a ľudia odmietnu počúvať, pretože: "To je zase ten Linkola." Prílišné spojenie s témou, ktoré otravuje mnoho iných verejne činných osôb z rôznych polí pôsobnosti. To je tá temná stránka popularity.

**Adamsson:** Takže ste nerád obchodnou značkou pod menom Pentti Linkola?

**Linkola:** Presne tak. No samozrejme, pretože sa nezverujem len svojim priateľom, ale hovorím verejne, chcem, aby to, čo vravím, bolo počuté alebo čítané.

**Adamsson:** Niekedy je potrebné pre to, aby informácia bola vypočutá, zveličovať. Chcem sa spýtať Penttiho Linkolu či niekedy použil zveličovanie pri svojich vyhláseniach alebo je to, čo povie, vždy na sto percent totožné s jeho názorom.

**Linkola:** Nie, nemám tento problém. Som, ako sa v minulosti zvyklo hovoriť, vznetlivá či impulzívna povaha, čiže súdim rýchle a ostro. Skôr mám problém, že nemám synonymické slovníky, takže niekedy sa nedokážem vyjadriť dostatočne rázne. Nedokážem potom interpretovať svoje pocity, myšlienky a názory, takisto ako moje súdy a chválu tak dôrazne, ako by som si želal. Možno je pravda taká, že nedokážem preháňať tak, ako by som chcel, pretože jazyk sa stáva pre mňa bariérou.

#### **Časť 4.: Populácia, vývoj a inteligencia**

Populačná explózia a pokrok sú podľa Penttiho Linkolu najhoršími problémami sveta.

Prečo je pokrok Fínska na poli IT technológií zlou vecou, a ako by mala byť meraná inteligencia?

**Adamsson:** Táto populačná explózia, ktorá je Vašich očiach najhorším problémom ľudstva, existuje podľa Vás nejaký s ňou porovnateľný problém?

**Linkola:** V skutočnosti existujú dve problémy žijúcej vrstvy zemského povrchu, čiže biosféry. Vlastne je to jediný problém – ľudský, ktorý je potom znásobený množstvom: hlúpymi,

nezmyselnými, absurdnými, enormnými šiestimi miliardami, číslom, ktoré sa pritom ešte neustále zvyšuje. Druhým problémom je materiálny štandard života, ktorý sa potom prejavuje zaťažením prírody a vykrádaním prírodných zdrojov. Tieto dve problémy, ktoré sa prejavujú pospolu, sú jedinými skutočnými problémami. Všetky ostatné problémy ľudského druhu: vojny a mučenia, terorizmus a všetko podobné sú v porovnaní s týmito problémami, len problémy druhej triedy.

**Adamsson:** Fínsko je neustále propagované ako vedúca krajiny pokroku s Nokiou a podobnými vecami na mysli. Podľa Vášho názoru je Fínsko príkladom, ako sú ničené pôvodné kultúry, pričom našej vlastnej kultúry sme sa vzdali príliš ľahko. Tú potom nahradila americká konzumná kultúra. Sú vo svete nejaké kultúry, ktoré by nám mohli byť príkladom.

**Linkola:** Domnievam sa, aj keď to neviem naisto, že bušmani na púšti Kalahari by mali byť zvlášť príkladný. Ale existujú aj iné "pomalé" kultúry, Afrika je ich plná. Ľudia sú tam spokojní so životom v hlinených chatrčiach, a ak by sa do ich vecí nemiešali Európania a Američania, tak by sa nemenili, ani nevyvíjali. Takže príklad by sme si mali brať odtiaľ. Ale my, Fíni, si môžeme brať príklad v podstate od každého. Na vlastné oči som spoznal takmer každú, alebo aspoň väčšinu európskych krajín na mojich mesiacoch trvajúcich cyklistických túrach a videl, že aj tam je proces zmien pokojnejší a pomalší, menej mechanizujúci a menej zúriaci v živote každej európskej krajiny, a to už vôbec nehovorím o vidieku týchto krajín. Fínsko je, ako ste vraveli, na čele pokroku a je to znepokojujúce pre človeka, ktorý sa narodil v tejto krajine.

**Adamsson:** Zjavne oponujete názoru Tatu Vanhanena, kto je, a kto nie je inteligentný. Inteligenčný kvocient by pravdepodobne vyzeral podľa "Linkolovskej škály" ináč: zaradili by sa na Vašej stupnici západné krajiny o niečo nižšie?

**Linola:** Spomínaný názor je pravdepodobne založený na IQ testoch, ktoré merali matematicko-technické schopnosti, a možno sa domnievať, že výsledok je správny. Ale interpretáciou týchto výsledkov Tatu Vanhanen došiel k názoru, že je negatívne, že krajiny, ktoré sa umiestnili v rebríčku nižšie, neboli schopné vytvoriť civilizácie, kým vo vyspelejších západných krajinách takto civilizácie mohli byť vďaka týmto predpokladom vytvorené. To je názor kompletne odlišný od môjho. Teda, že čím menej je matematicko-technického talentu, a čím menej je používaný, tým lepšie. Vedecké výsledky Tatu Vanhanena sú pravdepodobne správne. Je zjavné, že rozdielne populácie si na základe evolučného výberu zvolili vlastné princípy, ktorými sa najlepšie prispôsobili danému prostrediu. To znamená, že v jednej populácii sa dostáva do popredia istý druh talentu, kým v inej druhý. V západných krajinách, a zvlášť tu, na severe, sa dostal do popredia ten najnešťastnejší typ zručnosti: technicko-matematický talent.

## Časť 5.: Z akademika rybárom

Pentti Linkola pochádza z akademickej rodiny, no stal sa rybárom.

Dostal sa na štúdium biológie, ale napriek tomu opustil štúdium na univerzite, aby sa mohol stať rybárom. Aký bol dôvod výberu tejto profesie?

**Adamsson:** Máte vysokoškolský pôvod. Ak sa dobre pamätám, Váš otec bol profesorom. Je to tak?

**Linkola:** Áno, môj otec bol nielen botanikom, profesorom botaniky, ale v Helsinkách bol aj správcom univerzitetnej botanickej záhrady. Tam som vyrástol v tichu, hoci v strede Helsiniek, medzi vysokými múrmi s mojimi dvoma súrodencami. Otec bol tiež zakladateľom Fínskej asociácie pre ochranu prírody, rovnako ako zakladateľom chránených území, prvého vytvoreného roku 1930, ktorého hranice stanovil. Bol skutočne významnou postavou ochrany prírody, možno bol viac ochrancom ako vedcom. No mal som len deväť rokov, keď zomrel, a nemal na mňa teda priamy vplyv. Moja matka bola donútená stať sa ženou v domácnosti uprostred jej štúdia, kvôli štúdiu môjho otca. Tiež sa zaujímala o biológiu a prírodu, no nenazval by som ju skutočným lesným a prírodným nadšencom. Ale určite sa vďaka manželovi stala osobou so záujmom o prírodu, takže rodinné pozadie malo svoj efekt, hoci by bývalo malo určite ešte výraznejší, keby môj otec žil dlhšie.

**Adamsson:** Jeden by sa domnieval, že človek s takým pôvodom sa stane rýchlo členom akademického sveta, no Vy ste si vybrali kariéru rybára. Bol to výber urobený z ekologických dôvodov?

**Linkola:** Áno, dá sa to tak povedať, hoci nie iba priamo ekologických. Môj učiteľ biológie bol študentom môjho otca a na strednej škole som bol v jeho priazni, vtedy naučil som sa písať eseje o prírode. Veľmi mladý, hneď po skončení strednej školy, keď som mal devätnásť rokov som zorganizoval vydanie knihy o vtákoch, čo bolo pomerne zriedkavé. Došiel k názoru, ku ktorému došla aj moja matka a moja rodina, že sa určite stanem biológom. Začal som študovať na univerzite po roku, ktorý som strávil mimo školy. Dostal som povolenie od mojej matky venovať sa jeden rok sledovaniu vtákov. Keď som skončil strednú školu, mal som sedemnásť, takže som tento rok dostal ako dar. A potom som začal študovať zoológiu, botaniku, geológiu a chémiu, ale na prekvapenie a sklamanie seba i ostatných som zistil, že to nie je nič pre mňa. Vtedy som zistil, že túžim byť prepustený zo štúdií, pretože som človek, ktorý túži byť vo voľnej prírode, a nedokážem obsedieť nad materiálmi ku skúške zo zoológie a nečítal som dosť, preto mi nič iné nezostávalo. Mohol som sa stať lovcem, ale vo Fínsku nie sú žiadni lovci, teda profesionálni lovci, a neboli ani vtedy. Nezostávalo nič iné, len sa stať rybárom, čo bola profesia na voľnom priestranstve, kde som mohol tráviť všetok čas vo voľnej prírode. Neviem povedať, čo by sa so mnou stalo, ak by neexistovala možnosť stať sa profesionálnym rybárom, pravdepodobne by som nejak zahynul. Tá možnosť visela vo vzduchu. Áno, to by vyriešilo tú časť problémov, ktorá sa týka mňa, oveľa skôr.

**Adamsson:** Pentti Linkola, ako veľmi sa nazdávate, že ste uspeli v ekologickom spôsobe živote?

**Linkola:** Celkom dobre, pretože som vcelku realista a rybárčim s nylónovými sieťami a auto odváža úlovok na trh, teda odvážalo po mnoho desaťročí. V tomto som dospel k zlepšeniu, väčšinou dnes ryby predávam sám a odvážam ich na trh na konskom záprahu, takže po ekologickej stránke sa to zlepšilo, a navyše nemám motorový čln. Samozrejme pri stavbe ubytovaní, ktoré používam počas rybárčenia, boli použité motorové píly a iné podobné

nástroje. Takisto spotrebúvam nerastné suroviny, mám elektrickú lampu, časť môjho života som používal olejové lampy, ale teraz mám už dlhšiu dobu elektrickú lampu. Okrem toho mám ešte dva veľké mrazáky, čo je očividný mínus, navyše keďže sú až dva a dosť veľké. Okrem týchto nemám žiadny elektrický spotrebič. Nemám ani televíziu, ani žiadnu domácu elektroniku a vlastním len malé prenosné rádio, takže v tomto smere som dospel dosť ďaleko v ekologicky úspornom vedení života a existoval som tak po celý čas.

**Adamsson:** Máte nejakú tajnú nerest, ktorej by ste sa mohli zbaviť, ale nedokážete sa?

**Linkola:** Už nemám. Takouto nerestou bola pre mňa čokoláda, ale pred siedmymi rokmi som dostal cukrovku prvého stupňa a aj toto mi bolo odobrané. Takže teraz je zo mňa dokonalý človek. (Smiech)

## Časť 6.: Spisovateľ a agitátor

Linkola presentoval svoje myšlienky v mnohých knihách. Poslednou je 'Voisiko Elämä Voittaa (preklad: Môže život zvíťaziť)' publikovanou roku 2004.

Ako sa Linkola dostal ku kariére spisovateľa, a čo mu spisovateľstvo dalo?

**Adamsson:** Aspoň niečo sa v svete zmenilo. Napríklad tu v Turku existuje štúdijný program pre udržateľný pokrok a inde existujú ďalšie (dva) a takýto program beží aj na vysokých školách prírodného zamerania. Ste spokojní?

**Linkola:** Áno, dejú sa menšie zmeny, ktoré idú správnym smerom. Rovnako vzrástlo povedomie, možno o milióntinu, o hodnotu haliera vďaka mojim vyhláseniam, ale hlavne preto, že poznanie enviromentálnych problémov bolo šírené a študovaná zvlášť mnoho. Dnes máme celú organizáciu ochrancov prírody, vtedy keď som začínal ja, bol len jeden dozerajúci správca pre ochranu prírody, jediná osoba vo Fínsku. Ten bol vtedy ekvivalentom všetkých dnešných ministerstiev ochrany prírody a centier pre ochranu prírodu v jednotlivých provinciách a kancelárií pre ochranu prírody v jednotlivých okresoch, atď. Táto skupina úradníkov a volených zástupcov neskutočne expandovala od tej jedinej osoby, ktorá za mojich časov reprezentovala štátnu ochranu prírody. Títo všetci dokážu niečo spraviť, ale toto ničenia, táto rujujúca záplava je o toľko strašne mocnejšia a rýchlejšia, že sú premožení takým spôsobom, že nakoniec je dosiahnutý len istý odklad, hoci aj to je skvelá vec.

**Adamsson:** Je to možno interpretácia na spôsob, akým diabol číta Bibliu, no zdá sa mi, že som kdesi zachytil, ako ste povedali, že slová pokrok a vývoj by ani nemali byť používané a ich používanie by malo byť zakázané. Znamená to, že by sa nemalo ani len hovoriť o udržateľnom pokroku?

**Linkola:** Ak by sa o ňom nehovorilo, znamenalo by to, že by sa naň zabudlo, alebo aspoň že by existoval len ako koncept, ale nie skutočný jav. Myslím si, že by žiadny pokrok nemal byť dosiahnutý ani po desaťročiach za žiadnu cenu, žiadny takýto pokrok nesmie existovať v žiadnom odbore. Napríklad veda alebo umenie nemajú smerovať k šialenstvu. A jediný

poznatok by bol: "Takto je to dobré." Žiadnym spôsobom by sa nesmerovalo k zmene s vedomím, že dostatok zmien je v striedaní ročných období, keď prichádzajú odlišné jary, letá, jesene a zimy, takže nie je potrebná žiadna zmena v ľudskej spoločnosti a jej rekvizitách. Samozrejme, mohli by byť zhotovené nejaké umelecké diela a mohlo by byť napísaných pár dobrých kníh, hoci tohoto všetkého je vskutku dosť. Svetová literatúra je zachovaná po celé veky a tiež je je dosť, ale písanie by aj tak mohlo pokračovať ako aktivita, hoci by ani tu nemal byť hľadaný žiadny pokrok. V žiadnom prípade kultúra nepokročila na vyšší stupeň. Dnes sú väčšie koncertné siene a umelecké galérie a tak ďalej, ale umenie, hudba, kompozície, tie už nedokážu ani len držať krok so starými časmi.

**Adamsson:** Keď sme sa dosali k umeniu a spomenuli ste literatúru, čo pre Vás literatúra znamená? Je to spôsob hľadieť mimo seba a mimo vlastnú rodinu?

**Linkola:** Podľa môjho názoru je to jedna zo životných radostí, z dobrej knihy čerpáte potešenie. Samozrejme literatúra sa snaží poučovať, väčšinou učí o človeku. Hoci neviem, nakoľko sa ešte môžem niečo o ľuďoch naučiť. Myslím si, že ich poznám už celkom dobre. Ale je to záujem, ktorý nevnímam ako zlozvyk, sám čítam a sledujem literatúru vcelku dosť a v menšej miere sa zaujímam aj o poéziu. Toto sú mne blízke formy umenia, bližšie ako než muzika, výtvarné umenie, sochárstvo a film, a zvlášť oveľa bližšie ako komiksy, ktoré sú podľa mňa ohavným úpadkom. Veci v nich už viac nie sú vypovedané slovom, ale obrázkami, ktorými sa vyjadrovali veci pred vznikom písmen. Navyše okrem toho sú bezcenné. Každopádne.

**Adamsson:** Vydali ste svoju prvú knihu po pätnástich rokoch, je nazvaná 'Voisiko Elämä Voittaa (preklad: Môže život prežiť).' Ide o zbierku esejí. Aká je to vlastne kniha?

**Linkola:** Je to taký mix všetkého. Obsahuje samozrejme úvahy o svete a fínskej spoločnosti a jej stave, analýzy a myšlienky. Tiež obsahuje predpovede alebo popis, kde smeruje týmto spôsobom a rýchlosťou táto spoločnosť. Ale obsahuje aj iné články, kde som popísal to, čo je stále dobré, samozrejme s ohľadom na zvyšok sveta a prevládajúce črty ľudskej spoločnosti. V každej z častí je niečo chválené alebo kritizované, ale nie je to len o nejakých veľkolepých predpovediach príchodu súdneho dňa, ale i o mnohých iných veciach. Niektorí povedali v jeho recenzii, alebo snád' mohol povedať, že ide o výber z Linkolu.

**Adamsson:** Na záver sa musím opýtať, môže život zvíťaziť?

**Linkola:** Už na úvodnej strane je uvedená podmienka – či dokáže život prežiť a za akých podmienok. A tieto podmienky sú potom jedna po druhej odhaľované a na záver je umiestnená zhrňujúca kapitola, kde je ukázaný pre niektoré profesie, chmúrny príklad takejto alternatívnej spoločnosti. A tieto podmienky sú extrémne náročné, ale nie sú nejaké rigidne, no stále sú určite náročné v porovnaní s touto nesprávnou a osprostujúcou pustotou, ktorej sme privykli. Ale prežitie stojí na podmienke, že dokážeme ísť takýmto smerom. Vtedy by život prežil, ale v najpravdepodobnejšej verzii predpokladám, že sa nezmeníme a život nezvíťazí.





Rozhovor byl převzat ze stránek neoficiálních podporovatelů Pentti Linkoly.